

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakekrat.

Leto XXXII.

Celovec, 10. velikega travna 1913.

Št. 19.

Slovenci! Pridite vsi

na

veliki ljudski in mladeniški tabor

ki ga priredi

Slovenska kršč.-soc. zveza za Koroško na binkošni pondeljek 12. maja 1913

v Št. Rupertu pri Velikovcu

v proslavo petindvajsetletnice prvoboritelja koroških Slovencev

Andreja Einspielerja in v proslavo evharistije.

□□

Spored:

Ob 10. uri dop. slovesna sv. maša s pridigo. (Pridiguje g. Vinko Poljanec.) Pred mašo slovesno blagoslovljenje nove zastave velikovškega izobraževalnega društva »Lipa«. Po maši pozdrav in nagovor č. g. kanonika Dobrovca.

Odmor in kosilo.

Ob 1/2 2. uri popoldne blagoslov. Po blagoslovu **veliki ljudski shod** v telovadnici narodne šole. Kot govornika nastopita:
1. Dr. Janko Brejc: **Andrej Einspieler.**
2. Dr. Lambert Ehrlich: **Pomen evharistije za organizacijo.**

Ta shod mora biti slovesna in sijajna manifestacija slovenskega ljudstva za najvišje svetinje naroda.

Slovenci iz okrajev Velikovec, Pliberk, Dobrlavas, Železna Kapla, pridite v obilnem številu in pokažite, kako znate ceniti ljudske praznike.

Slovenska kršč.-soc. zveza za Koroško.

Mir.

Mir s Črnogoro. — Mir v Albaniji. — Krvava zora.

Na Balkanu je tekla kri junakov v potokih. Zatirani narodi balkanski so se vzdignili proti svojemu poltisočletnemu sovražniku in ga premagali. Razdeliti so si hoteli med seboj ves plen, toda druge države, ki so iskale zraven tudi svoje koristi in niso hotele trpeti, da bi se balkanski zmagovalci tudi na njihov račun okrepili, tega niso pripustile. Italija in naša država nista pustili cele Albanije Grkom, Srbom in Črnogorcem, ampak sta dosegli, da se ustanovi samostojna Albanija. Avstrija se je bala, da kdo utrdi albansko obrežje in ji tako zapre pot iz Jadranskega morja; Italija pa zato ne privoščiti Albanije komu drugemu, ker bi se je rada sama polastila, ko pride pravi čas.

Najhujši boj se je bil za Skader. Črnogorci so ga osvojili, toda Avstrija jim ga ni hotela pustiti, češ, da mora postati Skader glavno mesto Albanije in bi Albanija brez Skadra ne mogla obstati. Črnogorci ga pa niso marali zapustiti, sklicujoč se na velike žrtve, ki so jih imeli v boju za Skader. Naša država je pa grozila z vojaško silo. Vse v državi je bilo že prepričano, da pride do vojske s Črnogoro. Nemški listi so zahtevali, naj naše avstrijsko vojaštvo vkoraka v Črnogoro in v Skader, kjer so Črnogorci popravljali poškodovane utrdbe.

Avstrijski zastopnik je v Londonu pri konferenci zastopnikov velesil podal izjavo, da bo Avstrija na lastno pest nastopila, če velesile ne nastopijo odločno proti Črnigori, da zapusti Skader. Nobena velesila mi marala nastopiti proti Črnigori, niti »die schimmernde Wehr«, Nemčija, ki je imela za zahtevo naše države lepe besede, ni pa hotela dejansko nastopiti. Ruska in francoska vlada, kakor zavezniki Črnogore na Balkanu, so se trudili, da pregovorijo Črnogoro, da se uda, ker ji ni mogoče rešiti Skadra. Na posredovalni francoski predlog, da naj Črnagora preda Skader mednarodnemu

armadnemu zboru, se je kralj Nikolaj odločil za ta zanj težaven korak, češ, da to ne nasprotuje njegovi časti in ugledu Črnogore.

Toda še predno je kralj Nikolaj naznačil ta svoj sklep velesilam, se je Avstrija odločila, da ne ukoraka v Črnogoro, ampak da bo korakala le v Albanijo, da osvobodi Skader in napravi v Albaniji mir. Kako to, da je naša diplomacija izpremenila svoj načrt?

Vzrok je iskati v zadržanju Italije. Italija je bila odločno zoper to, da naša država napade Črnogoro, ker je priljubljena italijanska kraljica hčerka kralja Nikolaja in ker je laška javnost simpatizirala s Črnogorci. Pač pa se je Italija odločila, da obenem z Avstrijo pošlje armado 40.000 mož v Albanijo in užene Essad pašo ter mu prekriža račune.

Listi so že poročali, da sta se Italija in Avstrija dogovorili, da Avstrija zasede severno, Italija pa južno Albanijo. Toda to bi bilo za Avstrijo najslabše. Če bi Italija enkrat zasedla Valono v južni Albaniji, bi je ne izpustila več in bi tako ona zaprla Avstriji pot iz Jadranskega morja, kar bi ji bilo tem lažje, ker ima močno brodoge, česar vsega n. pr. Srbija nima. Na Dunaju pa ta dogovor tajijo. Verjetneje pa je, da se je tako dogovor z Italijo vršil, pa brezuspešno, ker so na Dunaju gospod diplomat grof Berchtold spoznali laške namene.

Po najnovejših poročilih pa se Essad paša sploh ni dal razglasiti za vladarja Albanije, ampak vzdržuje le red in hoče vstopiti v zvezo in dogovor z dosedanjo začasno albansko vlado v Valoni. Posledica tega je, da ne bo treba ne avstrijske ne laške ekspedicije v Albanijo. Verjetneje je, da se bodo naši državniki Essad paše poslužili v dosego svojih namenov, če imajo kaj soli v glavi. Zanimiva je v tej zadevi pisava nemških listov, ki so ves čas trobili v vojskini rog. Ko so došla prva poročila, da hoče postati Essad paša albanski vladar, so ga zasramovali, češ, da je analfabet, mož brez vsake izobrazbe, pravi butelj, sedaj pa pišejo, da je pameten in izvrsten mož. Ali je res eno ali drugo, oboje ne! Vidi se, da nem-

Podlistek.

Pismo z Bolgarskega.

Poslednje pismo vojaka z bojnega polja.

Spisal bolgarski duhovnik Frangov v Beli cerkvi (v Rodopskih planinah). Poslovenila Minka Kroflič v Sofiji.

Oče Angelik sedi na cerkvenem pragu globoko zamišljen. Ko pride mimo domači duhovnik, vstane starček in reče s solznimi očmi častitemu duhovniku:

»Nesreča je zadela našo hišo, gospod župnik. Vi mi mogoče zamerite, da se ne brigam več toliko za cerkvene zadeve, kakor poprej. Verjetno je. Jaz sem že star sedemdeset let in še nekaj čez; ne morem vam služiti tako, kakor pred leti. Vi veste dobro, da sem že dvanaest let ključar pri tej cerkvi. Delal sem in se trudil, dokler sem bil mlad. A sedaj me teži starost in tarejo me velike skrbi. Moj tovariš Penčo je mlajši od mene, ta je odšel na vojsko; prosil me je, da ga nadomestujem, dokler se ne vrne. Dokler bodem mogel, že izpolnjujem rad njegovo prošnjo, a ni samo to delo. Mene morijo še večje skrbi. Sin Peter, zna-

te, gospod, tudi on je odšel na vojsko. Ostal sem sam. Ne vem, ali naj na dom pazim, ali naj na otroke gledam? Tudi moja brata Peter in Andrej sta bila desetletja cerkvena ključarja pri tej cerkvi, dokler se ni začela vstaja 1876. leta. Peter je bil vaš tovariš, kakor tudi njegov sin. Brat Peter je padel za osvobojenje Bulgarije v zgodovinsko znamenitem Drenovskem samostanu. Bog mu bodi milostljiv! Sin njegov se je vrnil zdrav iz vojske. Mnogo skrbi sem že preстал v življenju. A sedaj na stare dni sem ostal sam, nimam nikogar, ki bi skrbel za mene. Do sedaj sem vse prenašal, naj so bile še take težave, zdaj pa se že čutim silno slabega ter ne vem, če ne bodem omagal pod tem težkim križem. Tuga in skrb, ki se je sedaj nalegla na mene, je neznosna. Sin Peter ima tri otroke: enega fanta in dve dekleti. Ti drobni otročiči vsaki dan plačejo in me izprašujejo: »Oče, kedaj se vrne tatek?« A odkar smo dobili njegovo poslednje pismo, verjemite mi, od tedaj se mi dozdeva, kakor da je hiša pogorela. Tukaj je pismo, izvolite brati, kaj piše moj sin Peter:

Dragi domači!

Vaše pismo sem sprejel in se zahvaljujem zanj. Ker malo upam, da bi se zdrav in

živ vrnil, kajti v našo vojsko se je vtihotapil kužni azijski bič, si štejem v dolžnost, da se k vsakemu od Vas posebej obrnem s par besedami.

Ljubi oče! Dolgujem Vam večno hvaležnost za dobrote in veliko ljubezen, katero sem užival vedno v obilni meri od Vas. Iz globočine srca Vas prosim, ljubite otroke, moje ženo Gino, ter skrbite zanje v slučaju, ako bi se jaz več ne vrnil. Poljubim Vašo za mene sveto desnico, in še enkrat: hvala tišočera za vse!

Zlata moja mati! Izrekam Vam veliko hvaležnost za vse, kar ste za mene storili, ter Vas prosim odpuščanja, če sem Vas kedaj nehote razžalil. Imejte radi mojo ženo in otroke!

Gina, ljubljena žena! Ljubil sem Te iskreno, ljubim Te in večno Te bodem ljubil.

Prosim Te, bodi najboljša mati in najzvestejša soproga do groba. Skrbi za najine mile rojenčke in vzgoji jih dobro!

Angelko, sinko moj! Ti se trudi, da se kaj naučiš, bodi poslušen in dober. Mili Angelčko, Ti si jako razumen, hitro si vse zapomniš, bodi razsoden ter glej, da bodeš materi v podporo in tolažbo! Ana in Ve-

ški listi ne poročajo resnice, kar pa bi se moralo tudi nasproti sovražniku.

In kdo naj verjame vzajemni naklonjenosti Italije do Avstrije v albanskem vprašanju, kakor maglašajo nemški listi, kakor bi bili slepi? Kdor je zasledoval postopanje velesil v skadrskem vprašanju mirno, brez strasti, je moral opaziti, da so vse države, ne izvzemši Italije in Nemčije, naših zaveznic, čuvale Črnogoro! Izrekle so se na pritisk našega zunanjega ministrstva za to, da mora Črnogora zapustiti Skader, toda zavlačevale so avstrijsko vojaško akcijo, dokler so mogle, in so vedno in vedno iznova naglašale, da Črnogorci morajo iz Skadra, da pa so proti temu, da bi Avstrija nastopila sama. Zahtevo Avstrije, da naj pa z oboroženo silo nastopijo vse velesile zoper Črnogoro, so pa odklonile. Tako so varovale Črnogoro pred Avstrijo, dokler se ni udala, in tako si je mogoče razlagati, zakaj Avstrija ni izpolnila svoje grožnje in takoj poslala svojih čet proti Črnogori.

Mir se kaže torej na celi črti. Mir balkanske zveze s Turčijo bo kmalu podpisan, Črnogora je odnehala, čeravno po dolgem preišljevanju. Kronska svet črnogorski se je baje deset ur posvetoval, predno se je odločil, da se uklone. Odločil je bojda sam kralj Nikolaj, češ, da bi pred zgodovino in pred Bogom ne mogel zagovarjati nadaljnega odpora, ker bi končno nasproti velesili Avstriji, ker osamljen, moral podleči in bi padlo mnogo žrtev zaman. Ravnal ni po srcu, pač pa po razumu. Mir pa se pričakuje tudi v Albaniji. Miru se iz srca moremo veseliti tudi Slovenci. Saj vemo, koliko denarja bi požrla državni vojska, da bi padlo v vojski mnogo mladcev in da bi končno Nemci izrabljali vojsko zoper nas. Poznamo te tiče! Ni jim toliko do Avstrije, kakor do tega, da bi Jugoslovane užugali, nas Slovence oškodovali in obdržali nadvlado v Avstriji.

Toda Albanija bo še trdo jabolko, v katero bodo grizle še dolgo časa razne države in utegne nekoč še povzročiti krvav ples, toda menda najprej med nami in — Lahii. In kje da bodo tedaj po sedanjih dogodkih stali balkanski zavezniki, ki bi si bili sedaj radi razdelili Albanijo, ni težko uganiti.

Politične vesti.

Shod v Slov. Plajbergu.

»Kat. politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem« je priredilo v Slov. Plajberku in Ljubelju 27. m. m. shod, na katerem sta poročala gg. državni in deželni poslanec Grafenauer in društveni predsednik dr. Brejc. Razgovor je bil o občinskih volitvah, o pašniških servitutih, o šolskem vprašanju in o splošnem položaju v državi in deželi. Kljub slabemu vremenu sta bila shoda dosti dobro obiskana.

Državni zbor

se snide 15. t. m., če ne nastanejo kake nove zmešnjave v zunanji politiki. Državni zbor mora rešiti začasni proračun in podaljšanje poslovnika.

neta, moji ljubi hčerki, bodite pridni dekletki, dobri ženi in materi v bodoče!

Ako jaz umrem za svobodo domovine v vojski, ne žalujte preveč!

Želim vsem, da ste zdravi in Vas prosim, bodite dobri.

Vaš Peter Angelov.

Vidite, častiti gospod župnik, kako mi piše moj sin, mar naj ne bodem v skrbeh? Odkar sem prejel to pismo, nimam več pokoja. Mati in žena njegova vedno plačete.

Jaz sem ostal pri sinu Petru, misleč, da bodo na starost za mene skrbel. Kakor vam je znano, napravil si je prodajalno, a dozdaj še ni popolnoma izplačal. Te dni smo izvedeli iz pisma nekega vojaka, da je bil Peter zelo bolan za koleru. No, iz tega pisma sklepamo, da je bilo žalno Petrovo pismo najbrže poslednje.

V tem trenutku se vlije po starčkovem velem licu celi potok solz. On izpregovori z jokajočim glasom:

»Kdo mu bode preživljal njegove drobne otročiče?«

»Ne toguj, oče Angelo,« ga tolaži duhovnik, »Bog je milostljiv; on skrbi za vse. Daj Bog, da se vrne živ in zdrav!«

Vojaška vlada na Hrvaškem.

Z Dunaja poročajo, da se namerava v najkrajšem času odpraviti dosedanji vladni sistem na Hrvaškem, komisarijat, ter da se bo uvedla vojaška vlada, ki ji bo načeloval general Borojevič.

Dnevne novice in dopisi.

»Slovenska Straža«. V ponedeljek, dne 5. t. m., je imelo osrednje vodstvo »Slovenske Straže« v Ljubljani sejo, v kateri so se rešile važne narodnoobrambne zadeve. Iz predsedstvenega poročila posnemamo, da se je v zadnjih štirih mesecih izplačalo 13.990 K 76 h podpor. Skupno se je pa v tekočem poslovnem letu, to je od 1. julija do 30. aprila, izplačalo 27.823 K 91 h. Vsi poročevalci iz obmejnih krajev so soglasno povdarjali lepe uspehe, ki jih dosega »Slovenska Straža« s svojim smotrenim delom. — Stvar vseh, ki jim je pri srcu pravi napredek slovenskega ljudstva, je, da s številnimi darovi še bolj povzdigujejo delo »Slovenske Straže«. Treba je naši narodni obrambi še več sredstev! Osrednje vodstvo je neko važno prošnjo moralo odkloniti, ker še ne razpolaga s takimi sredstvi, ki so nam potrebna za večje akcije. Podvojimo svojo požrtvovalnost! Nasprotniki besno ponavljajo svoje naskoke — treba nam je vedno novih moči, da jih zmagoslavno odbijamo.

Umrla je v Cajnarjah pri Cerknici blaga gospa Helena Štritof, mati g. provizorja v Gorjah. R. I. P.

Šolska vest. Mesto šolskega vodje na enorazrednici v Strojni je razpisano do 19. t. m. Zahteva se znanje obeh deželnih jezikov.

Udeležnikom jubilejnega sprevoda narodnih noš na Dunaju leta 1908. V najlepšem spominu nam je vsem sprevod slovenskih narodnih noš leta 1908 po cesarskem Dunaju. Naša narodna noša je bila takrat občudovana, slavljenja. Vsi, ki smo se takrat udeležili sprevoda slovenskih narodnih noš na Dunaju, zberimo se zopet v Ljubljani dne 24. avgusta t. l., da poveličamo z narodnimi nošami sijaj katoliškega shoda. Vsa potrebna navodila bodo izdana v par tednih, za danes naj zadošča to vabilo, ki naj vzdigne tudi one, ki se slavnostnega sprevoda na Dunaju niso mogli udeležiti, a imajo narodne noše. Dan 24. avgusta bodi tudi lep praznik slovenskih narodnih noš! V vsakem kraju že sedaj opozarjajte na to, pripravljajte se in agitirajte za obilno udeležbo.

Nove vžigalice s sliko orla, plovečega nad Ljubljano in z napisom »V korist obmejnim Slovincem« nima še mnogo naših somišljenikov. Rabite samo te naše vžigalice, od katerih ima korist naša organizacija, zahtevajte jih povsod. Mnogi trafikantje in trgovci teh vžigalic nimajo, ker jih naši somišljeniki odločno ne zahtevajo. Svoje potrebščine kupujte v onih trgovinah in trafikah, ki imajo tudi naše vžigalice. Trgovcem recite, naj te vžigalice takoj naroče pri naši glavni za-

Oče Angelik, ves zmeden vsled žalosti, se zopet zave, obriše si solze ter zasuče pogovor na drugi predmet, o vremenu itd.

Po preteku nekoliko dni je došlo vojaško pismo, ki je prineslo grozno vest, da je Peter Angelo postal žrtev za blagor domovine.

Po kratki bolezni, služeč v prvem artiljerijskem polku, izročil je Bogu svojo dušo dne 24. decembra pred Čataldžo v najlepši dobi, star 39 let. Oče Angelik je ves potrj vsled velike žalosti. V največji tugi se tolaži z besedami:

»Mislim, da sem izpolnil dolg do domovine: izredil sem sina, junaškega in pogumnega kot sokola; padel je za osvoboditve Makedonije. A njegov stric je padel za osvoboditve Bulgarije. Na vse to dostavi častiti duhovnik:

»Mir bodi tvoji duši, nepozabni sosed Peter! Ti bodeš s svojim blagim značajem večno živel v spominu Belocerkevčanov. Počivaj v miru, dragi junak, tam daleč ob Čataldži, kjer spi toliko junakov smrtno spanje. Poklon pred tvojim oddaljenim grobom!«

logi pritvrdki C. Menardi v Ljubljani!

Mnogo premalo smo doslej darovali za »Slovensko Stražo«, ki vrši res vzorno narodnoobrambno delo. Zato prilagamo današnji številki »Mira« položnice »Slovenske Straže« s prošnjo, naj bi nobena položnica ne ostala neizpolnjena. Naberite med svojimi znanci in pošljite. Z vsakim darom »Slovenski Straži« izvršite lepo narodno delo.

Deželni kulturni svet in prazniki. Pri občnem zboru deželnega kulturnega sveta je posl. dr. Waldner stavil predlog, da se naj kulturni svet obrne na poklicane cerkvene in državne (!) oblasti, da se naj nekateri prazniki preloži na nedelje. Skliceval se je na tozadevni papežev breve in rekel, da se zato ni zmanjšalo števila praznikov, ker so se dunajski »Praterbirti« bali za zasluge. Celo na Tirolskem dovoljujejo s prižnice delo na praznike, če je nujno. Gospod župnik Poljanec opozarja, da se je pri nas izreklo ljudstvo zoper odpravo nekaterih praznikov in zato so se nekateri škofje izrekli zoper to, da bi se izvedel papežev breve glede odprave praznikov tudi pri nas, ne pa zavoljo »Praterbirtov« na Dunaju. Papežev breve je prikladen v prvi vrsti za Italijo, kjer so druge razmere. Kadar je sila, se pa tudi pri nas oznanja s prižnice, da se sme opravljati težko delo, n. pr. seno spravljati po dolgem deževnem vremenu. Sicer ima pa deželni kulturni svet večjih in nujnejših opravkov, kakor izgubljeni čas s takimi nepotrebnimi predlogi. Kljub temu je bil predlog sprejet z vsemi proti štirim glasovom.

Kranjskega nemškutarja »Domačina« razpošiljajo in ponujajo v 6000 izvodih, naročnikov ima pa le 40. Prepozno! Kranjski kmetje niso več tako neumni.

Odpad od vere. V Celovcu je odpadla z eno leto starim otrokom vred od katoliške vere 1.1887. v Voitsbergu rojena kuharica Marijana Tomažič.

Dolenjsko železnico vzame v najem uprava državnih železnic, da doseže po progi Ljubljana—Novo mesto direktno zvezo z državno progo Novo mesto—Metlika, ki se še gradi.

Samoumor. Dne 4. t. m. dopoldne se je ustrelil 50 let stari deželni uradnik Janez Schulnig, ki je dalje časa bolehal. Bil je verski odpadnik.

Samoumor vojaka. Iz strahu pred kaznijo se je v soboto 3. t. m. ustrelil s puško vojak 17. pešpolka v vojašnici v Celovcu Ignacij Tomšič iz Ribnice na Kranjskem. Zadel se je v srce in je bil pri priči mrtev.

K padcu Skadra. Turki so ukorakali v Skader 24. aprila 1.1478. in odkorakali iz njega po uspešnem črnogorskem obstreljevanju 24. aprila 1913.

Za čebelarje. Na binkoštno nedeljo je ob treh popoldne v Celovcu v mali dvorani hotela Trabesinger ustanovni shod slovenske koroške deželne čebelarske zveze.

Občinske volitve v Slov. Plajbergu. Pri občinskih volitvah v Slov. Plajbergu so dobili v tretjem razredu naši kandidati vsi po 29 glasov, nasprotniki po 33, oziroma eden 28 glasov. Odločil je žreb za Maleja iz Ljubela. V drugem razredu so dobili naši po 13, nasprotni kandidati po 8 glasov. Torej so izvoljeni sami našinci. V prvem razredu se je naša stranka volitev vzdržala. Izvoljenih je torej 5 naših in 7 nasprotnikov, ker imata Voight in graščina Humberg virilne glasove, imajo nasprotniki 9 glasov. V tretjem razredu je 86 volilcev, od katerih jih je ostalo doma 24. To je sad brezpotrebne medsebojnega prepira, vsled katerega se veselijo nemškutarji. Slovenski kmetje pa bodo šele spoznali, koliko jih bo ta njihov prepir in malovernost že v bližnji bodočnosti stala. Zoper volitve se vloži rekurz in je opravičeno upanje, da pride do novih volitev. V vrstah nasprotnikov so stali tudi taki, ki imajo sicer narodnost vedno na jeziku.

Povrnitev v katoliško cerkev. Iz Lipe pod Vrbo se nam poroča: V nedeljo, dne 4. t. m., se je vršila v tukajšnji farni cerkvi prav redka slavnost. Prestopila je namreč Rozalija Kerschbaumer iz protestantske v katoliško cerkev in bila tudi pogojno krščena. Gotovo lepa prikazen dandanes, ko je pročodrimstvo na dnevnem redu. Spre-

obrnjenka je rojena v evangelijski župniji št. Rupert pri Beljaku 7. junija 1895.

Od strele ubita. V sredo, 30. m. m., je razsajala po Koroškem nevihta. V Kotarčah je ubila tedaj strela neko 17 let staro hčerko nekega posestnika. V Otmanjah je hudo pobila toča.

Binkoštna veselica v Postojnski jami. Kakor običajno, tako se vrši tudi letos na Binkoštni ponedeljek, dne 12. maja v Postojni velika jamska veselica. Vsi velikanski podzemeljski prostori bodo ta dan vseskozi čarobno električno razsvetljeni, več godb bode sviral po raznih jamskih dvoranah, na »plesišču« se bodo vrteli plesaželjni občudovalci podzemeljskih krasot. Jamska c. kr. pošta bode uradovala, sploh obeta biti Postojnska jama ta dan središče zabave in veselja. Tudi za telesni blagor p. t. občinstva bode v vsakem oziru najboljšje preskrbljeno. Ta dan bodo vozili v Postojno razni posebni vlaki po znatno znižanih cenah, in sicer odhaja posebni vlak iz Ljubljane ob 2. uri 40 minut. popoldne. Nihče naj ne zamudi ugodne prilike udeležiti se jamske veselice ter si hkrati ogledati podzemeljske krasote svetovnoznane Postojnske jame. Veselica se vrši pri vsakem vremenu in se prične ob 3. uri popoldne; vstopnina znaša 3 K za osebo.

Vrednost turških srečk narašča vkljub neprestanim krizam, kar je najboljši dokaz za njihovo varnost in zanesljivost. Kdor hoče kupiti to izborno in priporočljivo srečko, naj čita današnji oglas »Srečke v korist Slovenski Straži«.

Nevihito s točo smo imeli v Celovcu v torek, 6. t. m. Drevju po celovških vrtilih, ki lepo cvete, ni napravila posebne škode.

Po tiralici išče oblast zaradi goljufije nekega Janeza Pecelta, po rodu Dunajčana, ki se je potikal tudi po Celovcu, in mesarskega pomočnika Janeza Rauneggerja, rojenega Celovčana, zaradi različnih dejanj.

Slovenska umetniška loterija. Žrebanje slovenske umetniške loterije je bilo preloženo in se vrši nepreklicno dne 1. julija t. l. Obenem se prosí še enkrat vse one, ki še niso doslej poravnali računa za poslane jim srečke, naj blagovolijo to storiti ali pa vrniti srečke.

Škandal pri pogrebu. Pred pogrebom zblaznelega Ahačiča in od njega umorjenih dveh otrok v Beljaku se je v mrtvašnici zgodil škandal, ki je najhujše obsodbe vreden. Ko se je pripeljala žena rajnega Ahačiča in vstopila v mrtvašnico v spremstvu svoje sestre, so jo začeli okoli stoječi psovati in sramotiti. Ljudje so plivali in so jo hoteli dejansko napasti. Komaj se je s spremljevalko izmuznila pri zadnjih vratih na pokopališče in zbežala na voz. Tudi venec, ki ga je darovala žena, so poškodovali in neki »gospod« ji ga je celo poslal z groba na dom. Naj obsoja kdo obnašanje Ahačičeve žene do svojega moža še tako hudo, dejanja, kakor so jih uprizarjali Beljačani, so nedopustna, surova.

Misijon za Slovence na Nemškem. V Gladbecku na Nemškem se je od 1. do 6. t. m. vršil misijon za tamošnje slovenske delavce. Misijon je vodil frančiškanski pater iz domovine. Nemški duhovniki v Gladbecku, od katerih zna gospod kaplan Tensundern slovensko, so dali za Slovence natisniti slovenska vabila na misijon. Vabilo se začinja takole: »Predragi Slovenci! Imeli boste torej veliko srečo svetega misijona, kakor so imeli Nemci lansko leto. Ne zaostanite za njimi! Vsaj ste katoličani tudi vi, rojeni od vernih staršev, vzgojeni in izrejeni v krščanski veri. Seveda ste tukaj v tujini, ločeni in daleč od staršev in sorodnikov, od domačih duhovnikov in cerkev; pa to vas ne sme motiti, da se kažete dobre kristjane ter da krščansko živite. Prišli ste sem iskat kruha, trdo morate delati in se truditi, prizadevate si usodo svojega stanu izboljšati. In zakaj ne? Ko pa skrbite za telesne potrebe in za zemeljsko življenje, ne pozabite na svojo neumrljivo dušo in večno življenje!« — Proti koncu pa se

glasi: »Dragi slovenski župljani! Vaš dušni blagor nemške duhovnike ravnotako skrbi, kakor Nemcev. Radi za vas žrtvujemo trud in stroške, katere nam pripravljanje in opravljanje svetega misijona naloži. Vaš duhovni rojak požrtvovalno prevzame težko misijonsko delo.« — Tako mišljenje nemških duhovnikov na Nemškem, ki ne zane-marjajo priseljenih Slovencev, jih obvaruje socialno-demokratske kuge in jim obenem ne jemljejo materinega jezika, je res apostolsko in bi si ga naj vzeli v vzgled tisti nemški gospodje v Avstriji, ki jim je tako pri srcu ponemčevanje Slovencev.

Celovec. (Smrt.) V sanatoriju za vodenične pri Špitalu je umrl v sredo g. Martin Brugger, 35 letni vodja knjigovoznice Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Ranjki je bil dobra, pošena duša, stara korenina, ki je dočkal lepo starost 75 let. Truplo se je prepeljalo iz Špitala nazaj v Celovec, kjer je bil pokopan v petek v svojem grobu na šentruperskem pokopališču. Pogreba se je polnoštevilno udeležilo celo osebje tiskarne in knjigovoznice Družbe sv. Mohorja z gg. odborniki na čelu. Na krsto je položila Družba svojemu zvestemu služabniku lep venec. Pogreb je vodil družbeni tajnik monsignor Podgorc.

Borovlje. (Fiasco naseljevanja Nemcev.) V torek je zapustil naš trg slikar Hechenblaickner, ki ga je privabil iz Kufsteinu tukajšnji naseljevalni odbor. Na vse mogoče načine so ga podpirali, »Südmärka« mu je dala 500 kron, nemška Vorschusskassa mu je poceni dala lepo stanovanje na pošti, a slikar je dobil tako malo naročil, da je sklenil zapustiti nemčurske bratce in se vrniti nazaj med prave Nemce. Tako slabo mu je šlo, da še stanovanja ni mogel plačati; celo mleka ne neki kmetici, ki mu ga je nosila na dom. Domačini, ohranite zdravo pamet, mogoče potem vendar enkrat tudi nemčurske glave, ki so tako zaljubljene v nemške tujce, sreča pamet in — upajmo, tudi — ljubezen do svojega rodu!

Kazaze. V torek, dne 22. m. m. smo spremljali k zadnjemu počitku Blažicovega očeta Franca Kiršnerja. Rajni je bil priden mož, dober gospodar, značajan strankar in veren katoličan. Dosegel je starost 84 let. Naj v miru počiva!

Spođnja Vesca. Nenavadno velik spreved se je pomikal v četrtek, dne 24. m. m. na pokopališče v Velinjovas! Kdo je umrl? Brodnikov oče so zatisnili svoje oči in priklicali s svojo smrtjo molče toliko ljudstva, da se je vsak čudil in rekel, takega pögreda v našem kraju še ni bilo! Rajni je bil pa tudi mož, kakršnih je malo! Vsak je dobil in našel v tem možu to, kar je iskal in želel; radi tega ga je vse ljubilo in spoštovalo, radi tega je imel tudi toliko spremljevalcev na svojem zadnjem potu! Bodi Vam, dragi oče, zemljica lahka, Bog pa, v katerega ste tako trdno verovali, naj Vam bo plačnik v boljši nebeški domovini!

Šmarjeta v Rožu. (Sv. birma.) Lep in časten dan so Šmarjeti napravili prevzv. g. knez in škof s svojim obiskom. Z veseljem ga je mladina in ljudstvo pričakovalo v nedeljo, dne 20. aprila popoldne. Ko se pripeljejo, jih najprej domači g. župnik v izbranih besedah pozdravijo, nato belo oblečena deklica. Za pozdrav se prevzvišeni iskreno zahvalijo v domačem jeziku, kar je vse zbrane vidno ganilo. Potem vjamejo belo oblečene deklice prevzv. g. knezoškofa z vencem in tako vjete v vencu peljejo v cerkev. To se jim je tako dopadlo, da so vse deklice obdarovali, ono deklico pa, ki jih je pozdravila, celo razveselili s svojo fotografijo, na katero so se lastnoročno podpisali, kar bo deklici gotovo v trajen, neprecenljivo drag spomin. Pri sv. birmi drugega dne je bilo ravno 100 otrok, 52 deklic in 48 fantov. Veselo v Šmarjeti je bilo tudi to, da je visokemu gostu vihralo tudi precej zastav in da je na ta dan marsikdo pokazal, da je v srcu še dober katoličan, samo da na zunaj ni pokazal. Upajmo, da bo Šmarjeta za na-

prej vedno tudi na zunaj kazala, da so v njej sami katoličani!

Št. Peter pri Grabštanju. (Instalacija.) Veselo nam je prisijalo solnce dne 1. majnika in topiči so naznanjali, da bo danes izvanreden dan. 18 let je že od tega, kar nismo imeli več stalnega duhovnika-župnika. Po dolgi dobi je našo faro doletela ta velika sreča, da so bili na praznik Kristusovega vnebohoda instalirani od mil. g. prošta Einspielerja dosedanji provizor gospod Fr. Šenk. Slovesno pridigo je imel č. g. dr. Rožman iz Celovca, nakar je daroval novi g. župnik ob asistenci gg. sosedov slovesno mašo, pri kateri je izvanredno dovršeno pel grabštanjski pevski zbor latinsko mašo. Z veseljem pozdravljamo novega gospoda župnika, katerega smo za časa njegovega pastirovanja srčno vzljubili. Huda res je duhovniška služba v naši fari, ker liberalizem razprostira svoje peruti, a velikodušnost in miroljubnost novega g. župnika bo premagala vse ovire. Farani, olajšamo jim težko breme!

Šmihel nad Pliberkom. (Pozor pred agentil!) Nekatero naše gospodinje so se dale preslepiti od nekega agenta firme Gustav Köhler, Bodenbach a. E., in sedaj dobivajo velike zavitke po pošti. In kaj je notri. Zmleta kava, a ta je za nič. Gospodinje! Varujte se tujih agentov! In ako že hočete piti vsak dan svojo čajnico kave ali kofeta, kupujte jo pri domačih poštenih trgovcih, in ne mečite proč dragega denarja. To v svarilo!

Borovlje. (Po toči zvonijo.) Znano nam je, kako se je gospodarilo v Borovljah zadnjih 50 let sem, da posebno zadnja dva župana nista bila bogve kako brihtna gospodarja in da je že pod njunim župovanjem prišla občina v dolgove, seveda ne v velike in istemu času primerno ne drage (to se pravi, da obresti od dolga niso bile tako visoke, kakor so sedaj). In vendar se je vzdignil krik, posebno proti zadnjemu županu Dovjaku, da je pripravil občino že na kant in da se mora tak župan kratkoma odstaviti. Vse nade so stavili naši slavni »tajč burharji« v novoizvoljenega župana Pepo Ogriza, ki je ob zasedanju županskega stola prevzel prvo in glavno nalogo, Borovljam dolgove odplačati ali vsaj znižati. To ni bila slaba ideja in tudi nam bi se prav dobro zdelo, če bi se to tudi uresničilo. A kaj, časi se spreminjajo in mi z njimi. Novi župan je zlezal pod kuratelo »Südmärke«, ki ga je do zadnjega časa prav mastno podpirala in moral je plesati, kakor so iz Gradca žvižgali. Občinski odbor je postal do skrajnosti nemškonacionalen in skrbelo se je vedno, da pridejo v odbor le dve vrsti možakarjev, to so domačini (trmovci) in tujci, uradniki (komandanti). Kako pa tujci povsod gospodarijo, je znano in se jim tudi ni čuditi, kajti če jo kje zafurajo uradniki in da potem to tudi sami občutijo, pa kar kompetirajo v drug kraj, da se vsem tem sitnostim in neprilikam izognejo, domačin pa, ki si navezan na domačo grudo, moraš ostati tukaj in bodi vesel, da smeš tudi mastno plačevati dolgove, ki so ti jih napravili tisti »modri« gospodje. Res je, v velikih dolgovih tičimo in ni upania, da se iz teh dolgov še kedaj le malo iztrgamo, a res je tudi, da zagazimo v kratkem še v večje, kajti prišle bodo čez občino obveznosti, katerim se z najboljšo voljo ne moremo izogniti. Človek bi si vendar mislil, da se v takšnem položaju, kakršten je sedaj za občino, vendar malo bolj štedi z občinskim denarjem in da se vsi nepotrebni stroški opustijo, a ravno narobe. Poglejmo enkrat med občinske uslužbence. Tam sedijo trije v pisarni, eden je za vodovod, po dva ali trije pa delajo na potih. Ti, ki sedijo v pisarni, imajo prav dobre mesečne plače, dobivajo zastonj drva, luč in stanovanja in dva še celo obleko, ki jo rabita v službi. Drva, ki jih ima zastonj od občine, si pusti sežagati in nasekati, in celo pod r... prinese od drugega občinskega uslužbenca, drugi zopet ukaže občinskemu uslužbencu, da

Denar

je nekaj časa sem postal redek, se skriva in vedno težje postaja, zaslužiti si ga. Toda potreba življenja silí vsakega k boju za

zaslužkom in kdor ga hoče dobro prestati, mora biti zdrav, krepak in trden. Zato rabimo, če ne moremo spati, če smo nervozni, trudni, če nam kri silí in če smo zdelani, Fellerjev prijetno dišeči zeliščni esenc-fluid z znamko »Elza-fluid«, ker krepča, krepí mišice in živce, hladí in oživlja. Kakor ve-

dno iznova izvemo, odstranjuje celo zastarele skrninaste in protinove bolečine v prsih in drugod. 12 steklenic za 5 kron franko naj bi vsak naš čitatelj naročil pri lekar-narju E. V. Feller, Stubica, Elza trg šte. 67, Hrvatsko, ker je to mala glavnica, ki daje visoke obresti.

mu sode zvozi na kolodvor med tem časom, ko ga plača občina. Kako se z drvi štedi, nam je znano še iz časov Herekarja, ki je pustil ogenj cel dan goreti, da mu ni bilo treba na novo zažigati. Tako približno in seveda še slabši se godi med občinskim osebjem. Koliko nas bode šele stala meščanska šola, ki je prav samo za otroke tujcev bila sezidana, predno se bo vse potrebno nabavilo, tega še sami ne vemo; da ne malo, to si lahko mislimo. Eni napačno postavljene hiši na ljubo se preloži cela cesta, ki stane občino nad 30.000 kron. Ker v občinski hiši za »wochmona« stanovanje ni dosti lepo, se mu sezida nova palača, ki stane občino nad 60.000 K, ker je enemu občinskemu odborniku neko zemljišče v nadlogo, ga kupi občina za prav visok denar od njega in ga podeli (!) erarju, da maj zgradi palačo in s tem oškoduje davkoplačevalce, v katerih stanovanjih so sedaj uradi. In sedaj se upajo naši nemškutarji še godrnjati in tožiti, da bomo morali toliko plačevati, tisti, ki so dali tujcem vajeti sami v roko, tisti sedaj tožijo in se jezijo; da bi jim dal od vsakega kraja en par mastnih, da bi si zapomnili, kaj se pravi: kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Iz okolice Pliberka. (Celovški kolodvor.) Ko smo se vračali s pevske veselice od Trabesingerja v Celovcu v nedeljo, dne 4. majnika, domov, nas frajlice pri blagajni na kolodvoru niso hotele razumeti v našem deželno slovenskem jeziku. Pri zahtevanju nadomestnih listkov do postaje Pliberk, frajlice, mlada kakor že bolj stara, nista hotele ničesar slišati. Tam službujoči Metnicov policaj si je dal duška: »Wemar sie schon deutsch lernen, so wie den Bürgermeister von Moos, welchen wir einsperrten!« Kljub policaju, ki bi nas bil vseh 16 najraje aretiral, smo vztrajali pri naši zahtevi in smo šele na pritožbo pri načelnstvu dobili vsi nadomestne listke za brzovlak do postaje Pliberk v našem slovenskem jeziku. Policaj in z njim kočijaži raznih celovških hotelov, kateri so se bahali, da so »katoliški«, pa so ostali brez plena z dolgimi nosovi. Sedaj pa vprašamo, kdaj bode že konec teh škandaloznih razmer nasproti mirnim Slovincem na celovškem kolodvoru?

Glinje. (Smrtna kosa.) Umrl je v Glinjah nenadoma posestnik Val. Goričnik p. d. Knežnik. Pogreb se je vršil v torek popoldne ob 5. uri. Od vseh strani so prihiteli znanci in prijatelji, mnogoštevilni sorodniki ter razni zastopniki iz vseh krajev. Pogreb je bil jako slovesen in je dokazal, kako zelo ugleden, spoštovan in priljubljen je bil ranjki Knežnik-Goričnik. G. Goričnik je bil v Glinjah ono središče, okrog katere se je sukalo vse narodno in gospodarsko življenje. V prejšnji dobi je vrlo županoval šest let domači glinjski občini, sedaj je bil svetovalec in načelnik krajnega šolskega sveta in načelnik in tajnik posojilnice, ker vse delo je slonelo na njegovih ramah. Bil je tudi član nadzorstvenega sveta slovenske puškarske družbe v Borovljah. Pri cerkvi pa je zavzemal častno mesto vrlega cerkvenega ključarja, ki je vedno skrbel za čast in lepoto božje hiše. Med mnogobrojnimi pogrebci je bilo zastopano tudi slovensko katoliško politično društvo za Korosko po dr. Rožiču, prva slovenska puškarska družba v Borovljah po svojem predsedniku g. Sadnikarju iz Celovca, in po tehničnem osebnju puškarne; polnoštevilno domači občinski odbor z g. županom in različni znanci in prijatelji od blizu in daleč. Gospod župnik Primožič so mu izpregovorili na grobu v slovo lepe poslovilne besede in domači pevci so zapeli par lepih žalostink. Počivaj v miru, blaga, zlata duša!

Podklošter. (Florijanovo — sejm.) Mogočni in popularni patron zoper ogenj, sv. Florijan, uživa med našim ljudstvom posebno čiščenje. Dasi Florijanovo ni praznik, ne boš zlahka zapazil, da bi ta dan kdo delal na polju! Po veliko farah se vrše ta dan zaobljubljene procesije, ki imajo svojo staro privlačno silo. Tudi Pečani prihajajo

vsako leto v procesiji častit sv. Florijana v podkloštersko cerkev, zato so prišli tudi letos v številni procesiji. Takoj za njimi pa so vkorakala v cerkev z godbo na čelu gasilna društva iz Podkloštra, Zilice, Sovč, Peč in Lipe, vsi v gala z vihrajočo zastavo! V cerkvi se je vršila slovesna služba božja v namen, da bi sv. Florijan varoval vso faro ognja! Popoldne so se zbrali gasilci in negasilci na veselici sovške požarne brambe. — Florijanov sejm se je vršil letos na ponedeljek 5. maja. Prignanih je bilo: 3 kobile, 1 junec, 57 volov, 83 krav, 65 junic, 4 teleta, 11 ovac, 5 koz, 7 svinj. Kupčevalcev je bilo malo; trgovina in promet zato slab. Prodanih ni bilo nad 30 glav; večinoma pa so se prodajale junice in terci za planino. — Cene so bile nizke. Mesarja ni bilo nobenega. Sedaj se bližajo za mesarje lepi časi; cene živine padajo, da bi pa mesarji znižali cene mesa, ne bomo doživeli!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Moč slabe vesti.) Kakor smo zadnjič poročali, je ponoči dne 23. malega travna t. l. tukajšnjemu posestniku p. d. Höflarju pogorelo gospodarsko poslopje. Še isti dan je došel v Celovec in se državnemu pravdniku javil 26 let stari delavec Mihael Klade iz Puštrice nad Grebinjem z napovedjo, da je on po neprevidnosti povzročil ta požar. Pijan je šel ponoči iz Velikovca in zašel v stelno uto pod Höflarjevimi skednjem, kjer si je smodko prižgal in gorečo vžigalico vrgel v steljo. Državni pravdnik je dal Kladeja takoj v zapor odpeljati, to pa posebno še radi tega, ker se je pri zaslišanju zapletel v razna protislovja. Preiskava bo dognala, ali je Klade po neprevidnosti ali pa namenoma požar pri Höflarju povzročil.

Šmarjeta pri Velikovcu. (Vodovod) za vas Šmarjeto se že pridno dela. Delo je prevzel znani inženir iz Šmohora g. Wagner. Delavci so iz Ogrske, iz okolice Čakavca (Čakaturna) in govore hrvatsko-slovensko narečje. V treh tednih upajo dovršiti vse delo. Tako bomo potem preskrbljeni z dobro pitno vodo. — (Poroke) smo tudi imeli zadnji ponedeljek 5. t. m. Pošten in priden mladenič p. d. Pikel v Hrenovčah je pripeljal na svoj dom Šimenovo Ano iz Dobrne vasi. Da bi bilo srečno!

Šmarjeta pri Velikovcu. Velik berač za »šulferajn« je postal tukajšnji gostilničar Lenčej Sporn p. d. Riepl. Kadar se pripeljejo svatje k poroki, stoji pred gostilno in trese nabiralnik, ali bi mu ne hotel kdo kaj vbogajme podariti. Zelo dvomimo, da si bo na ta način opomogel. Zakaj Slovenci se bodo še bolj izogibali njegove gostilne, poroke so pa tudi, kakor sam dobro vé, le redke v naših krajih.

Brnca. Pretečeni teden so naznanjali zunaj po hišah prilepljeni lepaki, da uprizori dne 1. maja, na praznik Kristusovega vnebohoda, brnško tamburaško društvo »Dobrač« igro »Miklova Zala«. In res, že zgodaj popoldne so prihajali ljudje — stari in mladi — od vseh strani preko zeleniščih poljan v lično vasico Zmetiče, kjer je pripravil vrl in požrtvovalen gostilničar Mertel, p. d. Pranger, lep, primeren prostor z glediškim odrom. Ob sedmih zvečer se je začela igra. Ganljivo je bilo gledati mnogobrojno občinstvo, kako je žarečih obrazov zasledovalo trpko usodo naših junaških pradedov . . . Jokali smo z ubogo, preganjano Zaliko in njenim ljubečim Mirkom; pomilovali smo njenega dobrega očeta in se jezili nad hudobno izdajalko Almiro ter potuhnjenim židom Tresoglavom. Na ohceti, kjer so prav lepo prepevali in godli, smo se od srca nasmejali hudomušnemu Besedniku, kateri jih je imel toliko za ušesi, da je vsakega posebej za šalo ozmerjal, se napil, potem pa izginil kot kafra. Sploh je bilo veliko veselja, dokler ni prisopel ranjen in ves okrvavljen mladenič ter povedal, da se bližajo Turki . . . Ko pa so se pojavili divjaško-bradati Turčini s svojim surovim poglavarjem in so naše uboge, nedolžne Slovence tako neusmiljeno pretepali in jih porivali semintja, smo stiskali pesti in najraje bi

planili nanje ter jim populili lase. — Ob koncu vsakega dejanja smo navdušeno ploskali našim pridnim igralcem in hvaležni smo jim bili, da so nam napravili tako prijeten večer. Ko so nam povedali, da so vso to blestečo in pisano obleko napravila domača dekleta-igralke, kar verjeti nismo hoteli, tako je bila lepa. Za kaj takega je treba res pridnih in izvežbanih rok, zato zaslužijo najlepšo pohvalo. Predstavo so obiskali tudi šentlenartski g. župnik, ki bodo imeli zdaj tudi z nami opravila, dokler ne dobimo novega župnika. — V nedeljo, 4. t. m., se je igra ponavljala in je bilo zopet polno ljudi, kljub temu, da so imeli v dveh sosednjih vaseh plesne veselice. Na binkoštni ponedeljek se bo igralo še enkrat, in sicer že ob dveh popoldne; potem pa se začno baje učiti novo igro. To bi bilo čisto prav, kajti pokazali so, da res nekaj znajo. — Zdaj pa še nekaj, da ne pozabim: Ko smo odhajali zadnjič od predstave, je prišel mimo neki zaničevanja vredni nemškutar, — ki nemški še niti ne zna ne! — in dejal: »Neverjetno, koliko »Windische« je še tukaj!« Sramota takemu podležu! Zaslužil bi klofuto, toda mi mu odgovarjamo drugače: »Da, prijateljček, neverjetno veliko nas je, pa ne »Windische«, temveč poštenih in zavednih Slovencev, ki ljubijo svojo majko Slovenijo, in še vedno več nas bo, kajti družili se bomo neprestano, da bomo močni in neustrašeni proti takim neokusnim napadom izdajalskih odpadnikov. Naprej, na delo za našo ljubo domovino!

Velikovec. (Kulturnosec.) Dne 18. aprila je znani velikovski kultur nosec objavil v »Allg. Bauernzeitung« svoji kulturni primeren članek o tukajšnjem Narodnem Domu in njegovih gostih. Da šele danes odgovarjamo, je vzrok ta, da se je prišel opravičiti k naši stranki sam načelnik tukajšnje podružnice »Südmarke« in pozneje še nekdo drugi prosil, da se še počaka z odgovorom v »Miru«, ker bo »Bauernzeitung« sama objavila izjavo, da večina Velikovčanov obsoja nesramen članek. Toda tega ni bilo. Zato danes splošno odgovarjamo; seveda ne s takimi izrazi, kakor znani kultur nosec, četudi je »Mirov« poročevalec po trditvi člankarja »Bauernzeitunge« po kulturni soroden s Srbi. Dotični članek so obsojali po večini vsi Velikovčani, tako da so se sami med seboj pošteno zbili. Kdo torej dela zgago? Kdaj je še »Mir« tako surovo osebno pisal? Sicer se pa mora resnici na ljubo povedati, da vse, kar trdi nasprotni člankar o slovenskih in nemških gostih, (katere slednje imenuje »Ableger« — zares Kultursprache), ni resnica in kvečjemu silno pretirano. Kaj če bi »Mir« objavil vsako »cvetko« iz nasprotnih »vrtov«? Toda tega ne stori, ker je ravno »Mir« in ne »Bauernzeitung«. Samo en slučaj iz dotičnega članka hočemo omeniti. Tam se med drugim tudi trdi, da so si Slovenci sami napravili konkurenco s tem, da so si kupili drugi Narodni Dom. To je popolna laž; temveč stvar je golo zasebna, in še celo Nemec je pri dotičnem nakupu posredoval. Zanimivo pri tem je tudi dejstvo, da se je stavil pogoj, da na dotični gostilni ne sme biti slovenski napis, sicer mora novi posestnik plačati 100 K (reci eden sto kron) več. Ojoj Če je nemštvo v Velikovcu samo 100 K vredno, potem ga tudi podružnica »Südmarke« št. 2 v »N. d.« z načelnikom D. ne bode več rešila. Na vse drugo ne odgovarjamo ravno iz vzroka, ker so se med nasprotniki vendar še našli taki, ki so imeli toliko takta, da so se opravičevali in ker je dotični članek velika večina meščanov, bodisi obrtnikov kakor tudi drugih, strogo obsodila. Samo eno rečemo, če bi nasprotni časopisi še kdaj o gostih v Narodnem Domu objavili kaj podobnega ali pisali za bojkot Narodnega Doma, potem pa tudi »Mir« ne bo molčal o nasprotnih »umetnih vrtarjih«. Goste pa, ki zahajajo v Narodni Dom, ki je gotovo ena izmed najdostojnejših gostilen v mestu, bodisi Slovence kakor tudi razumne Nemce, bode »Mir« vedno zagovarjal. Vsak-

Žalost in veselje

veselje do dela in lenoba, skoraj vse dobro in vse slabo, ki se nam pripeti, prihaja od preživljenja in zato moramo imeti svoja

prebavila vedno v redu. Pri slabem teku, kolcanju, bruhanju, gorečici, tiščanju in krčih v želodcu, zapeki in napihovanju jemljimo Fellerjeve odvajalne rabarbarokroglice z znamko „Elza-kroglice“, ker napravljajo tek, odstranjujejo krče, pospešujejo prebavo in urejujejo odvajanje. Tudi

pri toščici dobro služijo in so popolnoma neškodljive, rahlo, pa gotovo učinkujejo. 6 škatlic za 4 krome pošilja franko lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 67, Hrvatsko, in se lahko obenem naroči tudi Fellerjev bolečine lajšajoči „Elza-fluid“ 12 steklenic za 5 kron franko. s — —

do sicer celega dopisa ne bo razumel, toda dotičnim, ki vedo, za kaj se gre, bodo te vrstice v zadoščenju. — Spisal »Zauberkrug«.

Vabilo.

Vsa bratska izobraževalna društva in vse prijatelje in prijateljice izobraževalnega dela vabi društvo „Lipa“ na binkoštni pondeljek k blagoslovljenju društvene zastave, prve na Koroškem, v Št. Rupert pri Velikovcu. Obenem se vrši tudi običajni mladeniški shod. Slovenci in Slovenke, pokažimo, da znamo ceniti verski in narodni čut!

Štajersko.

Št. Lenart v Slov. goricah. Tukaj nam je neizprosna smrt ugrabila dne 3. maja Alojza Arnuša, gostilničarja, ki ga je hudo in dolgo mučila jetika. Bil je star komaj 35 let in zapušča tri nepreskrbljene otroke in ženo. Bil je dober katoliško-naroden Slovenec, ki je vsepovsod krepko branil vero in narodnost. To je pričal njegov pogreb v ponedeljek 6. maja popoldne, ki so se ga udeležili ljudje iz celega šentlenartskega okraja in veteranci z godbo in ga spremili k zadnjemu počitku. Pogreb je vodil domači g. župnik v spremstvu šesterih gg. duhovnikov. Naj mu bo lahka slovenska zemlja, ki jo je tako srčno ljubil!

Smrtna nezgoda v trboveljskem rudniku. V soboto se je pri delu nevarno poškodoval rudar Anton Rebolj, star 52 let. Ranjenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl.

Letina se v vinogradih in sadovnjakih zelo slabo kaže. Osobito ormoško-ljutomerski okraj je zelo poškodovan od pretečene zime. Ne tako v Slov. goricah, kjer še precej lepo kaže.

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni. **Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.**

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Pevska slavnost in tombola S. K. S. Z.

Nedeljska prireditve Slovenske kršč. socialne zveze in podpornega društva slovenskih organistov je v splošno navdušenje in zadovoljnost zelo lepo uspela. Velika dvorana hotela Trabesinger je bila prepolna, da bi bila mogla sprejeti vse došle goste iz Celovca, okolice in drugod. Tudi začetek je bil točen, kar moramo z vso pohvalo omeniti.

Skupen nastop pevskih društev je občinstvo kar očaral in nudil več, kakor bi bili pričakovali. Z ozirom na to, da so imela pevska društva le kratko skupno vajo; smo se čudili dovršenemu izvajanju pevskih točk. Vsak tujec bi bil sodil, da ni bil zbor sestavljen iz več pevskih društev, ampak da nastopa eno samo pevsko društvo. Program se nam je zdel prav srečno sestavljen, zlasti je bilo nekaj težjih skladb, ki so tudi izmed vseh najbolj ugajale, predvsem Nedvedov »Nazaj v planinski raj« in B. Ipavčev »Domovini« z bariton- in tenorsolo. Le tempo moškega zbora »Moj dom« se nam je zdel prepočasen. Posebno močni so bili mešani zbori. Pri skupnih nastopih so sodelovala pevska društva, oziroma pevci in pevke iz Železne Kaple, Šmihela nad Pliberkom, Borovelj, Št. Janža v Rožu, Bilčovsa, Hodiš, Prevalj, mešani in moški zbor v Celovcu. Pogrešali smo pa to pot pevski zbor iz Št. Jakoba v Rožu in grabštanjске pevce; tudi zbora iz Kotmarevasi ni bilo. Sami so nastopili: Mešani zbor iz Šmihela pod vodstvom g. Val. Štangla (»Planinarica« od Fr. Ferjančiča in »Ah ni li zemljica krasna?« od M. Rožana), mešani zbor iz Železne Kaple pod vodstvom g. Haderlapa (»Planinska roža« od Ipavec-Haderlapa in en Aljažev zbor, moški zbor iz Št.

Janža pod vodstvom g. Ferliča s koroško narodno »Jaz pa 'no kajžico 'mam«, moški zbor iz Borovelj (»Lahko noč« od Vogriča, »Soči« in »Rožanske narodne pesmi«) pod vodstvom g. Preka in moški zbor celovškega delavskega društva pod vodstvom g. Smodeja (»Slovenska pesem«, društven moto od Fr. S. in »Orlom« od Vodopivca). Prvenstvo bi prisodili izmed vseh zborov mešanemu zboru iz Železne Kaple, ki je tudi najmočnejši po številu. Lep napredek smo opazili od prejšnjih let pri šentjanškem zboru.

Posebno so ugajale koroške narodne pesmi boroveljskega moškega zbora. Sploh je želeli, da začnejo pevski zbori bolj gojiti koroško narodno petje. Po končani slavnosti je več rožanskih zelo lepo zapel šentjanški zbor. Pri skupnem nastopu sta vodila petje pri mešanih zborih g. Štangl in pri moških g. Prek. Na sporedu je bila tudi cesarska pesem, katero je občinstvo stoje poslušalo.

Tombola je bila prav živahna. Posebno lepi in dragoceni so bili letos dobitki. Svinjo (1. tombola) je dobil neki krojaški vajenec in jo je takoj prodal za 50 kron; šivalni stroj (2. tombola) je dobila gospa Činkovic, rezalni stroj (3. tombola) pa neki vojak 17. pešpolka. Dobitkov je bilo izredno veliko. Požrtvovalnim narodnim damam, ki so si stekle za tombolo največ zaslug, se je imenoma zahvalil g. podpredsednik S. K. S. Z., kakor tudi raznim darovalcem dobitkov. Upamo, da tudi materielni uspeh ne zaostaja za moralnim uspehom te prelepe prireditve.

Sv. Tomaž.

Društvo »Eдинost« je po dolgem času priredilo na Kristusov vnebohod, dne 1. t. m. popoldne društveno zborovanje, na katerem je č. g. Ogris, kanonik iz Gosposvete jako temeljito govoril o sežiganju mrličev. Ljudstvo je pozorno poslušalo in bilo hvaležno za pouk v tej reči. Želimo g. govornika še večkrat slišati. Nato so igralci v splošno zadovoljnost vprizorili lepo igro: »Tri sestre«. To je bilo smeha. Veselje je bilo med igralci in tudi med udeleženci — čeravno se je vse vršilo na prostem, na župnijskem dvorišču. Bili smo sicer v strahu pred dežjem, toda kakor nalašč je bila lepa ura. Vmes so igrali tamburaši in peli pevci. Hvala vsem, ki so sodelovali. Na svidenje!

Bilčovs.

Shod našega društva »Bilka« preteklo nedeljo je bil jako dobro obiskan; posebno hvalo zaslužijo naša dekleta, ki vsakokrat v obilnem številu pridejo! Žal gotovo nobenemu ne more biti, ko je vendar govornik iz Celovca tako lepo govoril o vzrokih zmaga balkanskih Slovanov nad Turki, o zmagi križa nad polumesecem. Vera in poštenost v srcu, čisto življenje, navdušenost zmaga vse nasprotnike, mlačnost, nečistost in pijančevanje — kar se pri nas na Koroškem imenuje »Fortschritt« — pa vzame človeku vse moči in napravi iz človeka žalostno in izgubljeno figuro med zemljani!

Grebinjski Klošter.

Po zimskem premoči, povzročenem radi za zimo nepripravnega prostora, je imelo naše izobraževalno društvo na Vnebohod po popoldanski službi božji v župnijski dvorani prav sijajno zborovanje, ki je bilo obiskano od več kakor 250 ljudi. Po pozdravu g. predsednika je imel domači g. župnik kot udeleženec zadnjega slovenskega rimskega romanja 1½ ure trpeč poljudni govor o Rimu, v katerega je vpletel poleg resnobnega precej šaljivega, da so poslušalci sledili do konca govora z velikim zanimanjem. Predavatelj je proti koncu kazal več fotografij iz Rima, Florence in Benetk in delil med zborovalce svetinje. — Zdaj poleti se bo naše društvo zopet oživilo in napravljalo večkrat zborovanja. Knjižnica se je pozimi prav pridno rabila, zdaj pa, ko je veliko dela na polju, a veliko pomanjkanje delavskih moči, se bere manj, ker so ob delavskih ljudje v delo vpreženi in zvečer hitijo vtrujeni spat. Za branje ostaja tedaj le kakšna ura v nedeljah popoldne.

Šmihel nad Pliberkom.

Na Vnebohod je priredila K. S. Z. tukaj skioptično predavanje o afrikanskih misijonih. Gospod predavatelj, dr. Lamb. Ehr-

lich, nas je v duhu peljal tja v črno deželo in nam v krasnih slikah pokazal trudapolno delovanje afrikanskih misijonarjev. Kako se ljudstvo zanima za taka predavanja, pokazala je velikanska udeležba; saj je dvorana pri Šercarju vendar velika, a topot je bila do zadnjega kotička natlačena. Da se izkažemo hvaležne K. S. Z., katera v resnici skrbi za izobrazbo našega ljudstva, smo zložili mali dar ter ga izročili njej v dar. Prosimo jo pa tudi, da bi nam še večkrat priredila kako lepo poučno predavanje!

Celovec.

Redni mesečni shod delavskega društva v Celovcu se je vršil ob srednji udeležbi v hotelu Trabesinger. Govoril je g. msgr. Valentin Podgorc, ki je krasno poročal o razvoju krščanstva za cesarja Konstantina I. v 4. stoletju. Žel je splošno odobravanje. Konsulent društva je v kratkih besedah navduševal ude za delavsko društvo. Nato je pevski zbor delavskega društva zapel par lepih pesmi.

Društvena naznanila.

Sodalitas ss. Cordis ima v četrtek, 15. t. m., ob 2. uri sestanek v Celovcu.

Mladinske knjižnice naj prosijo za nove knjige še pred 1. julijem t. l., če hočejo, da dobé nove pošiljatve še pred zimo. — S. K. S. Z. (Odbor za mlad. knjiž.)

Slov. tamburaško društvo »Dobrač« na Brnci ponovi igro »Miklova Zala« na binkoštni ponedeljek v Zmetičah pri Brnci. Začetek ob 2. uri popoldne. — Odbor.

Zahvala. Slov. kršč. soc. zveza se prisrčno zahvaljuje g. Mici Kogelnik v Bilčovsu za njeno veliko požrtvovalnost, ki jo je kazala pri nabiranju prispevkov v nabiralnik za podljubeljski dom. Zavedne Slovenke, posnemajte jo!

Pozor! Slov. kršč. soc. zveza za Koroško je založila lične podobice za bratovščino sv. Uršule s slovenskim besedilom. Vodje bratovščine opozarjamo, naj jih naročajo v papirni trgovini Zveze. Obenem so tam tudi v zalogi spominske podobe za prvo sv. obhajilo po nizkih cenah.

Št. Tomaž. Katol. slov. izobr. društvo »Eдинost« priredi zborovanje in igro: »Tri sestre« na kvaterno nedeljo, dne 18. majnika po blagoslovu v Št. Tomažu na prostem. Na konec je šaljivi nastop. Vmes petje in tamburanje. Sprejema se tudi udnina. Vstopnina kakor navadno. — Odbor.

Št. Jakob v Rožu. Naše izobraževalno društvo priredi na Binkoštni ponedeljek popoldne ob pol 3. uri v dvorani Narodnega doma veselico. Na sporedu so deklamacije, petje, govor in dve šaljivi igri. Govornik pride iz Celovca. Vstopnina po navadi, člani plačajo polovico. — Odbor.

Veliki mladeniški tabor v Št. Rupertu pri Velikovcu. Na binkoštni ponedeljek se vrši veliki mladeniški tabor združen z Einšpillerjevo slavnostjo v Narodni šoli v Št. Rupertu. Ob 10. uri slovesna sv. maša s pridigo (pridiguje č. g. Poljanec), po maši shod. Govorita g. dr. Janko Brejc in g. dr. Lambert Ehrlich.

Tolsti vrh—Guštanj. Na binkoštni ponedeljek popoldne ob 2. uri se vrši pri gosp. Osetu (Tolstovrška slatina) občni zbor Živinorejske zadruge za Tolsti vrh in okolico. Kmetje iz Tolstega vrha, Kotelj, Črneč, Prevalj ter iz vseh bližnjih in daljnih krajev se vabijo, da sami in s svojimi ženicami ter z mladimi pridejo na to važno zborovanje, kjer bo tudi važno gospodarsko predavanje (poučni govor.) Govoril bode tudi gosp. Gril iz Velikovca in gosp. župnik Rozman iz Črneč o važnosti živinorejskih pašnikov itd.

Steckenpferd- hiljnomlečnato milo

prej ko slej neuporno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h porsod.

Cerkvene vesti.

Birma v Celovcu. V stolni cerkvi bo delil prevzvišeni knez in škof na oba binkoštna praznika zakrament sv. birme. Ob 8. uri je pridiga, potem slovesna maša in nato proti poldesetim se začne birma.

Prezentiran je na župnijo Breza tamošnji provizor č. g. Leopold Kassl.

Prestavljen je č. g. Alojz Seybald, provizor v Tajhlu, kot provizor v Št. Lovrenc na Lorenzenberg. Župnijo Tajhl sooskrbuje č. g. Severin Jabornig, župnik v Penku.

Nižji redovi in mašniško posvečenje. Dne 18. majnika bodo sprejeli nižje redove vsi bogoslovci I. letnika: (Razprto tiskani so Slovenci) Brandstätter Val., Dobernik Josip, Gostiša Franc, Kotnik Šimen, Kovač Franc, Mešič Jakob, Jakob, Oblak Anton, Palle Alojzij, Paušima Vaclav, Rindfleisch Alojzij, Schmutz Josip, Škorc Hinko, Steigenberger Fridrik, Zeichen Franc in Zupan Ignac. — Višje redove sprejmejo in v duhovnike bodo posvečeni dne 13. julija t. l. sledeči bogoslovci: Četrtoletnik Otto Ernst in tretjeletniki: Hafner Viljem iz Heudorfa pri Meßkirchu, Badensko, Kandut Ciril iz Malošč, Malej Ignac iz Letine pri Šmihelu nad Pliberkom, Oberguggenberger Lorenc iz St. Lorenzen, Schneider German iz Zöbingen na Virtemberškem, Schrieffl Tomaž iz Reichenfelsa, Schweiß Štefan iz Rot na Virtemberškem in Zulechner Srečko iz Mohlič.

Književnost.

Nemščina brez učitelja. Sestavil Pavel Novak. I. del: Nemška slovnica za samouke 1 K 20 h, II. del: Slovensko-nemški razgovori v vsakdanjem življenju 1 K 20 h. — Oba dela skupaj vezana 2 K 80 h. — Tistim, ki bi se radi sami brez učitelja naučili nemško, bosta ti knjigi dobro došli. Prvi del je bolj teoretičen, drugi del praktičen, ki vsebuje razgovore za najrazličnejše prilike in potrebe v vsakdanjem življenju.

Gospodarske stvari.

»Adria«, delniška pivovarna v Trstu. Dne 27. aprila t. l. se je vršil v Trstu ustanovni občni zbor te delniške družbe. Polnovplačana delniška glavica te družbe znaša 1.000.000 K in je razdeljena v 2500 temeljnih delnic po 200 K nom. in 2500 prioritarnih delnic po 200 K nom. Občnega zbora se je udeležilo 32 delničarjev, ki so zastopali 4656 delnic s 430 glasovi. V upravni svet so bili izvoljeni sledeči gg.: Fran pl. Garzaroli, Ivan Goriup, Peter Liebman, Jurij Liebman, Pavel Liebman, Oton Pollack, Fran Skorkovsky in Ante Topić. V nadzorstveni svet pa gg.: Milan Bogady, Fran Brangjolica, Fran Korenčan in Spiro Kvekič. Na občnem zboru se je obenem sklenilo, izplačati subskribentom delnic za leto 1911/12 5% ne obresti.

× × ×

PERUTNINARSTVO VELIK PRIPOMOČEK NAŠIM GOSPODINJAM.

(Piše Beno Kotnik.)

Večkrat se sliši od enega ali drugega gospodarja: »Čemu je le ta perutnina pri hiši, saj dela le samo škodo.« Sploh gospodar ne trpi kokoši, razven tedaj, kadar jo ima pred sabo na mizi. Tako govorjenje pa ni pravo, ker gospodar navadno ne premisli, da kdor da vinar, ki se je zaslužil po strani, temu ni treba družega iskati; nabere se pa tekom leta teh vinarjev premnogo.

Ker se perutninarstvo veliko premalo ceni, hočem tukaj omeniti nekaj o napakah naše kokošjereje, o oskrbovanju kokoši, o plemenih in nazadnje pa o kokošjih boleznih.

Napake pri kokošjereji.

Naša kokošjereja je podvržena mnogo napakam. Velika napaka kokošjereje bi bila ta, da se na izrejo kokoši veliko premalo gleda. Rediti moramo samo kokoši, ki dosežejo namen, zavoljo katerega jih redimo. Redimo jih pa ali zato, da dobro nesejo ali pa zaradi mesa. To nam naj bode vedno pred očmi. Zato moramo gledati pa že pri izbiranju jajc za valjenje. Ako hočemo na primer kokoši za dobro mesnost, tedaj moramo vzeti jajca od vseh tistih kokoši, ki najbolj neso.

Velike važnosti je izbiranje petelinov. Naša gospodinja si včasih izbere petelina, ki je pač najbolj pisan. To pa ni ravno pravo merilo. Marsikateri petelin ima prav lepo zunanjo obliko, a za plemo pa ni sposoben.

Tedaj velja tudi za peteline pravilo, da se izberejo najboljši za plemo.

Druga napaka bi bila ta, da se veliko premalo gleda na starost kokoši. Stara kokoš nam ne da povoljnega vžitka. Prav bi bilo, da se kokoš odstrani, če je enkrat štiri leta stara.

Dognalo se je sledeče: V prvem letu znese kokoš 30 jajc, v drugem letu 120 jajc, v tretjem letu 160 jajc, v četrtem letu 120 jajc, v petem letu 80 jajc, v šestem letu 70 jajc, v sedmem letu 60 jajc, v osmem letu 50 jajc, v devetem letu 20 jajc, v desetem letu 10 jajc.

To množino jajc dobimo pa le tedaj, če ima kokoš zadostno množino tečne krme.

Nadaljna napaka bi bila ta, da redimo živali, ki so preveč v sorodstvu. Pri domači kuretini moramo gledati na menjavo petelinov, posebno pri zaprti reji. Če vedno rabimo živali, ki so v najbližjem sorodstvu, za plemo, tedaj ta rod oslabi. Isto velja tudi za perutnino. Zadostuje, če si preskrbi gospodinja kakšnega petelina, oziroma tudi jajca iz bližnje vasi.

Napaka kokošjereje bi bila tudi ta, da premalo gledamo na plemo.

Potem imamo tudi razne napake pri valjenju. Prostor za valjenje mora biti v zavetju in na zaprtem, suhem prostoru. Pri valjenju je važna tudi vlaga. Če vlage primanjkuje, postane tista kožica, katero mora pišče preključati, trda in pišče se lahko zaduši. Jajca za valjenje ne smejo biti nad 14 dni stara. Da so sveža, se poznajo, če jih deneš v vodo. Stara jajca plavajo na vrhu, sveža se pa potope. Za valjenje se vzame tisto kokljo, ki je že večkrat dobro izvalila. Pri valjenju naj koklji ne manjka sveže vode, dobre tečne hrane in kopališča iz peska.

Krmljenje starih kokoši.

Kokoš jako hitro prebavlja. Izračunalo se je, da rabi 2 kg težka kokoš 8 do 10 g beljakovin, 1/2 do 1 g tolšč in 40 do 60 g brezdušičnatih snovi. Da se napravi eno jajce, se rabi 75 do 76 1/2 vode, 11·80% beljakovin, 10·80% tolšč.

Da nadomestimo redilne snovi, katere je dala kokoš v jajcu, moramo pokladati krmo, ki ima te snovi v obilni meri; te so kuruza, pšenica, otrobi itd. Škrob je važen za tvorbo toplote. Veliko škroba najdemo v krompirju. Važno je tudi, da dobi kokoš apno, kar je pri mladih kokoših posebno za napravo kosti, pri starih pa za napravo jajčje lupine. Apna seveda ni potreba kokošim, ki imajo priprosto kokošjerejo, ker si kokoš sama nabere dovolj apna.

Velike važnosti je voda. Nekateri gospodinje mislijo, da kuretini zadostuje voda, ki jo dobi v mlakah. To pa je napačna misel. Kuretina rabi ravno tako kot človek svežo in čisto vodo. Za pokladanje vode imamo razne posode. Najboljši so takozvani »avtomatični napajalniki«, ki so tako napravljeni, da priteka sveža voda od zgornje posode, če kokoši do gotove meje vodo odpijejo. Kokoši naj imajo pri zaprti reji tudi napravljena kopališča iz peska.

Največje važnosti pri perutninarstvu je dober kurnik. Pri kurniku je močno upoštevati lega. Lega naj bode proti zračni stražni, to je proti jugu. Kjer imajo zaprto rejo in dosti kokoši, se priporoča za to imeti posebne stavbe. Naš mali posestnik seveda tega ne zmora. Največkrat vidimo pri malih posestnikih kokoši v hlevu. Ako napravimo kurnik v hlevu, tedaj ga moramo postaviti v kakšen kot, katerega popolnoma ogradimo, da ne hodi perutnina po hlevu, česar ne smemo trpeti. Seveda mora biti tudi poseben vhod.

Velikost kurnika je tudi velike važnosti. Kurnik naj bo tako velik, da gre človek lahko vanj in da se lahko čedi. Deset kokoši rabi najmanj 2 1/2 m² prostora. Da je potreben svež zrak in primerna toplota, je samo ob sebi razumno. Tudi kuretini je treba nastiljati; najboljša nastilja je pač šota, če pa te ni, pa žaganja. Kurnik se mora tudi vsak teden osnažiti.

Omeniti moramo tudi sedišče. Ta napravimo navadno iz »remeljnov«, ki morajo biti 40 do 50 cm oddaljeni. Sedišča, ki imajo nad seboj še več drogov, niso priporočljiva, ker se kuretina druga drugo ponesnaži.

Ponekod imajo tudi napravljena gnezdišča. Ta naj bodo precej globoka, ker ravno tako kokoš zelo ljubi.

Poslano.

Na moj, pod enakim nadpisom v »Miru« z dne 19. malega travna t. l. objavljeni članek o občinskih volitvah v Ukvah oglašil se je v »Bauernzeitung« z dne 25. aprila 1913, št. 17 prejkone en in isti čuk, kateremu pa prisojam vsaj nekaj »laške korajže«, ker je imel pogum, podpisati se kot »Ein Uggowitzer«. Kakšen da je ta »Uggowitzer«, ne bom preiskaval; izključeno pa ni, da sedi v — Beljaku. Prepričan pa me je omenjeni članek v »B. Z.« docela, da imam opraviti v tem slučaju s tičem, ki je od kljuna do nog rdeč. Mi v Ziljski dolini pravimo tem tičem »gimpel«. Edino, kar je na njegovem članku v »B. Z.« dobrega, je prestava mojega »Poslanega« v nemščino. Prav tako, gospod dopisnik, jako prav. Kar vadite se naprej v slovenščini; lahko postanete še Mihorjev konkurent. Prestavo prvega dela mojega »Poslanega« konča dopisnik z besedami: »Lev, dobro si rjul!« Hvala lepa za tako izpričevalo! Torej spoznate, g. dopisnik, da vas imam »beim Krawattl«. Obžalujem pa, da vam jaz ne morem izreči enakega priznanja, kajti omenjeni članek v »B. Z.« je plod človeka, kateri stanuje v »St. Veiter Vorstadt« menda št. 1 v Celovcu. Mene štejete med »živalstvo«, ker me primerjate z levom. Ostaniva torej pri »živalstvu« in dovolite, da začnem z bistvenim odgovorom na vaš »frajhajtlih« članek tudi jaz z zasluženim naslovom, ki se glasi: »Slabo si tulil, vol!« Le poslušajte. V past, ki mi jo nastavlja vaš članek v »B. Z.«, me ne vjamete, zato ste premladi in tudi me vaša vera nič ne briga. Jaz bom prišel v Ukve, kadar bodo zopet volitve, pa je »amen«. Tudi ne odgovarjam na to, ali je c. kr. okrajno glavarstvo izvršilo zadnje volitve »peinlich genau«. Pač pa bo nekaj drugega postalo zelo »peinlich«. Neresnica pa je, če dopisnik v »B. Z.« omenja, da sem jaz v svojem »Poslanem« trdil, da je vodil občinske volitve dne 22. decembra 1912 okrajni komisar. Naj prebere »Uggowitz« članek v »Fr. St.« z dne 9. aprila 1913, št. 80 in prepričan se bo, da sem v svojem »Poslanem« dobesedno citiral besedilo tega članka. Jaz s tem torej poročal resnico, a vi, gospod dopisnik, lažete! Ako — kakor trdi dopisnik v »B. Z.« — okrajni komisar dne 22. dec. 1912 ni vodil volitve in ni imel nadzorovati njih postavno izvršitev, kaj je potem delal v Ukvah? Je-li prišel gledat, kak' se pačut'ja oče Ehrlich? Če je § 20. obč. volilnega reda dopisniku »B. Z.« znan, zakaj se ga potem občinsko predstojništvo pri volitvah ni držalo? Ali niso bile ovržene pred zadnje volitve zaradi tega, ker so bile nepostavno izvršene? Tudi dopisnika »B. Z.« vprašam: Po kateri postavi pa more občina kot podrejena oblast prenašati opravke svojega delokroga c. kr. okrajnemu glavarstvu kot predpostavljeni oblasti? Narobe se more to zgoditi po postavi, na tak »furm« — samo v Ukvah in še tukaj le s hinavsko zvijačo. Ali se to ne pravi, delati proti postavi? In potem dopisnik »B. Z.« vpraša, če poznam koroški občinski red? Poslušaj naj in ve: V obraz bi mu pljunil, ko bi bil mojih slin vreden! Nauk mi daje, da naj občinski red študiram, da se ne bom še enkrat blamiral. Pove naj: Kdaj pa sem se že? Niti črke ni v dopisu »B. Z.« dokazane o mojem prvem »Poslanem« kot nepostavne, pač pa je on dokazal, da je sam — reinsassig nemčur in postaven nevednež. Nadalje se sklicuje dopisnik »B. Z.« na § 27. obč. reda ter me opozarja, da občinske volitve po tem paragrafu niso našteje kot samostalen posel občine. Vidi se iz njegove trditve, da njemu samemu tisto popolno manjka, kar meni priporoča, namreč: Študija postave! Gosp. dopisnik »B. Z.«! Ali ne stoji pred naštetimi samostalnimi posli občine v § 27. obč. reda beseda: »insbesondere« (posebno pa)? In veste zakaj niso med temi posli našteje tudi občinske volitve? Poslušajte: Zato ne, ker spadajo obč. volitve pod nadzorstveno pravico politične oblasti in ker rešujeta vse pritožbe glede volitev, politična oblast in — sodnija. Več vam, gospod dopisnik, danes ne povem o § 27. obč. reda, ker boste že svojčas izvedeli in še tega, kar sem vam povedal, niste vredni; a to boste priznali; da ste — blami-

rani Michl. — »Und jetzt passen Sie auf, vielleicht ist Ihnen noch zu helfen.« Po vaši postavni trapariji govori § 95. obč. reda, da ima politična oblast pravico izvršiti obč. volitve s svojimi organi v slučaju, ako jih občina ne more ali noče izvršiti in potem me vprašate: Kaj jaz pravim k temu? G. dopisnik! V tem slučaju moram priznati, da ste me spravili v zadrego. Povem vam: Vi spadate med diplomate. Svetujem vam: Idite v London. Na vsak način bodo tam pogrešali tak talent kot je vaš. In poročevalca za glasilo koroških janičarjev gotovo tudi potrebujejo. Diplomati vam bodo tudi v razlaganju § 95. kor. obč. reda v vašem zmislu, prav dali — jaz tega žalibog ne morem. Čisto tiho vam na uho povem, da me je bilo sram, brati vašo razlago in vaše naziranje o § 95. kor. obč. reda. Le pomislite: § 95. obč. reda je »Prügelparagraf« za župane in vi ga spravite v zvezo z občinskimi volitvami! Primojdunaj! Kdor vam verjame, bo težko prišel v nebesa. Da ste, kakor pravi članek v »B. Z.«, še za kaj boljšega sposobni, kakor sem trdil jaz v svojem »Poslanem« in da niste tako neumni kakor tisti, ki pustijo svojo luč v »Miru« svetiti, to v svojem globokem spoštovanju do vas brezpogojno priznam — a če bi bili Ukovski občani tako zabiti, da bi vas volili, potem si naj vtaknejo mačji rep za klobuk. Na vaše končno vprašanje: Če morem trditi, da delate proti postavi, odgovarjam z jasnim: Da! Saj dokazete to sami! Ko bi bil Kristus danes še na zemlji, bi vam z vso pravico zaklical besede: Vi ste kačja zalega! Vaši članki me pustijo popolnoma hladnokrvnega in mirnega in naj izhajajo in se nahajajo, v katerem svinjskem koritu hočejo; kajti vedite, gosp. dopisnik »B. Z.« ali »Fr. St.« — kateri bo prejkone identičen — »Wer Licht verbreiten will wie der Mond, muss sich auch von den Hunden anbellenden lassen, wie der Mond. Aber er geht ruhig seinen Weg weiter.«

Grafenauer.
drž. in dež. poslanec.

Loterijske številke.

Gradec, 30. aprila: 44, 75, 40, 24, 23.
Linc, 5. maja: 55, 1, 79, 32, 2.

Tržne cene v Celovcu

30. mal. travna 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
	K	v	K	v
Pšenica	23	83	24	50
Rž	21	42	23	—
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	21	38	23	10
Oves	—	—	—	7
Proso	—	—	—	82
Pšeno	—	—	32	16
Turščica	—	—	—	20
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	—	7	20
Deteljno seme	—	—	—	3
Seno, sladko	9	—	11	50
„ kislo	6	—	9	—
Slama	4	—	5	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—

Mleko, 1 liter	—	24	—	28
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	40
Sur.maslo (putar), 1 „	2	40	3	60
Slanina (špoh), pov. 1 „	2	20	2	40
„ sur. 1 „	2	—	2	20
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40
Jajca, 1 par	—	16	—	16
Piščeta, 1 par	2	80	3	60
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	80	3	60
30 „ „ mehka, 1 „	2	50	3	20

Živina	Počrez	100 kilogr.			Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana		
		od	do	od		
Konji	—	—	—	—	—	
Biki	300	—	—	—	1	
Voli, pitani za vožnjo	—	—	—	—	—	
Junci	—	—	—	—	—	
Krave	266	420	70	—	20	
Telice	—	—	—	—	3	
Svinje, pitane	—	—	—	150	3	
Praseta, plemena	16	48	—	—	200	
Ovce	—	—	—	—	160	
Koze	—	—	—	—	—	

Veter in slabo vreme prinašata razne nevarnosti in zlasti glava in obraz se ne dasta nasproti napadom z obleko tako dobro varovati, kakor ostali del života. Zobobol, nevralgija, bolečine v ušesih in v glavi so zato vsakdanje. Zato še enkrat priporočamo čitateljem, da imajo doma vedno Fellerjev bolečine lajšajoči zeliščni esenc-fluid z znamko „Elza-fluid“, ali če ga nimajo, da ga naročijo pri lekarnarju E. V. Fellerju, Stubica, Elza trg št. 67, Hrvatsko, 12 steklenic za 5 K franko.

Hiša z inventarjem, živino in stavbnim lesom je skupno ali pa vsako posebej naprodaj. Se dá tudi v najem od 15 do 34 birnjev. — Janez Reichmann, p. Lesjak v Bilčovsu, p. Bistrica v Rožu.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Živinorejska zadruga v Tolstem vrhu,

R. Z. Z. O. Z.

vabi na

redni občni zbor

ki se bode vršil

dne 12. maja 1913 ob 2. uri popoldne
v prostorih g. And. Oset
v Tolstem vrhu (Tolstovrška slatina).

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo tajništva.
3. Odobritev računskega zaključka l. 1912.
4. Poročilo revizijskega zapisnika.
5. Volitev odbora.
6. Slučajnosti.

Opomba. Ako bi ob določenem času ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje na istem kraju in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Služba organista in cerkovnika

Začasno poverjena služba organista in cerkovnika za župnijo Vetrinj-Zakamen se stalno podeli — tudi takoj. Prosto stanovanje (3 sobe), mesečno stalnih od občine K 24'66 in približno toliko službenih dohodkov. Prosilci — neoženjeni cecilijanci imajo prednost — blagovolijo naj se obrniti na župnijski urad Vetrinj pri Celovcu.

40 m ostankov K 13'50.

Vsled balkanske vojske je zaostala množina lepo sortiranega, zajamčeno pristinobarvnega in pralnega blaga, ki se prodaja po 50% pod izdelovalno ceno: Kanafasi, oksfordi, cefiri za srajce in bluze, modrotiski za obleke in predpasnike, šifoni, platno, deleni, brisalke. Razpošilja

tkalnica Austria

GleBhübel pri Novem Mestu n. M.

Dolgost ostankov je 3 — 18 m.

Pri naročilih dveh zavojev se pošlje franko.

Najboljše in najmodernejše sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje

Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto.

Proda se posestvo

s praktično urejenim gospodarskim poslopljem in 15 oralov skupnega zemljišča. Ceno pove in dotična pojasnila daje **Jožef Bregar** pd. Novak, vas Kamen, pošta Tinje na Koroškem.

Častna izjava.

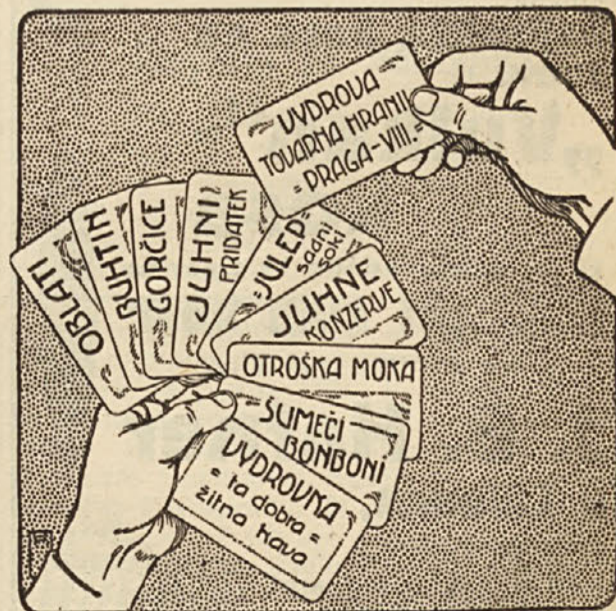
Jaz **Jožef Pirkl**, kovaški mojster v Srednji vasi (Obermitterdorf), izjavljam, da nisem imel vzroka, gospoda Jakoba Luschin, pd. Dürnbergerja na Krasnici, radi žagarskega računa Franca Schicher, pd. Maršnika na Gruči, nepravega ravnanja dolžiti, prosim gospoda Jakoba Luschin radi po U, 177/13/1 obtoženega dejanja za odpustanje in se mu zahvaljujem, da je od obtožbe zoper mene odstopil.

Franc Klavora

trgovec v Bovcu, Primorsko

ima veliko zalogo mastnega izvrstnega sira kakor tudi skute naprodaj. Cena siru je K 174— za meterski stot, skuti pa K 110— za meterski stot v Bovcu. Obenem se najvljudneje priporoča slavnemu občinstvu.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta (Slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4—, za družnike K 3—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5'40, za družnike K 4—, po pošti 40 vinarjev več.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Radioaktivno zdravilišče :: Toplice

na Kranjskem, postaja Straža-Toplice na dolnj. železnici.
Toplice z indiferentnimi snovmi z 38° C, dnevne
dobave čez 30.000 hl radioaktivne tople vode, zdrav-
ljenje s pitjem in kopelmi. Posebno učinkujejo pri
protinu in skrlni, ischias, nevralgiji, kožnih in žen-
skih boleznih. Veliki kopalni bazeni, ločene kopeli
in močvirnate kopeli. Zložno urejene sobe za tujce,
igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Dobro
pogozdena okolica. Dobra in poceni restavracija. —
Sezona od 1. majnika do 1. oktobra. Prospekti in po-
jasnila brezplačno pri upravi kopaljšča.

**CEFIRE
1913**

Ne smete pozabiti,
da dobro in pri-
stnobarvno blago
vsakdo direktno

**KANAFASE
1913**

pri izdelovatelju najbolje in poceni kupi.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe,
damaste, batiste, svilo, atlase, blago za dame in go-
spode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na
znano kršćansko trdko

JAROSLAV MAREK ročna tkalnica
št. 39

v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštine prosto.

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefira, de-
lena, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za
18 kron, prve vrste za 20 kron, najfinjšje vrste za 25 kron
franko po povzetju. — Od ostankov se vzorci ne pošiljajo.
— Srajce za gospode iz cefira in oksforda 1 komad po
K 1.80, 2.20, 2.60, 3.—, 4.— in 4.50. — Odjemalcem naj-
manj 6 srajc pošljem poštine prosto. — Pri naročilih za-
došča navedba širine vratu. — Dopisuje se slovensko. —
V enem letu nad 300 priznanic od Slovencev.

Ugodna prilika!

Proda se hiša, 1/4 ure iz trga Gušta-
nja, v ravnini, 5 oralov sveta, goto-
vine je treba okrog 2000 K. Več pove
Franc Lečnik v Guštanju (Koroško).

Ne le
dobra,
ampak
najboljša kosa na
svetu je
**„Vulkan“-
kosa**

ki jo oddaja edino le trgovina
železja „pri zlati kosi“
(poleg gostilne „pri Tigru“)

J. B. Hafner
v Celovcu,

Paradeisergasse 3,
kjer se dobijo tudi srpi,
kamni (osle), motike,
grablje, sploh železje
vsake vrste točno in po najnižjih cenah.

Preprodajalci kos se iščejo v Podjuni in v Rožu.

Srečke v korist „Slovenski Straži“!

1,800.000

frankov znašajo pri vsakoletnih 6 žrebanjih
glavni dobitki turških srečk!

Vsaka srečka zadene in ima trajno denarno vrednost!
Kupnina se poravnava v mesečnih obrokih po samo
4 K 75 vin. Kupec zadobi izključno igralno pravico
že po vplačilu prvega obroka.

Prihodnje žrebanje 1. junija 1913.
2,387.000

kron oziroma frankov znašajo pri vsakoletnih 15 žre-
banjih glavni dobitki izborne skupine 4 srečk na
mesečne obroke po samo 6 kron 25 vin.

Naročila sprejema in pojasnila daje za
„Slov. Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.
Sprejmejo se provizijski zastopniki!

Št. 561.

Razglas.

Občinski lov občine Lipa nad Vrbo,
kateri obsega v površni izmeri 1308 ha 2 a
76 m², se bode v soboto dne 10. majnika t. l.
ob 3. uri 15 min. popoldne potom javne
dražbe v najem oddal.

Dražba se vrši v občinski pisarni v
Lipi nad Vrbo, kjer ležijo tudi dražbeni
pogoji na vpogled.

Izključna cena znaša 540 K, vadij (var-
ščina) 54 K.

Županstvo občine Lipa nad Vrbo,
dne 30. aprila 1913.

Župan: Valentin Falle.

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Riamazilo“

ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic,
trde kože v 3 dneh. Cena lončku z j. m. č. 1000
pismom 1 K. Kemeny, Košice (Kaschau), I. pošt. pre-
dal (12/829) Ogrsko.

**Zakaj
ne pazite**

tudi na male
rane?

Slavno 40 let
tisočkrat pra-
izkušeno in
potrjeno anti-
sepsko

Praško domače mazilo

varuje pred onečiščenjem, vnetjem
ran, lajša bolečino, pospešuje ce-
ljenje in je s svojim mnogostran-
skim učinkom tudi kot omahčujoče
mazilo, ki vleče, v vsaki hiši
nelzogibno.

1 škatljica 70 v., po pošti proti pred-
plačilu se za K 3.16 pošljejo 4 škatljice,
za K 7.— 10 škatljic franko na vse po-
staje Avstro-Ogrske.

Glavna B. FRAGHER, c. k. dvorni
zaloga lekarna „pri črnem orlu“

v Pragi III.-203, vogel Nerudove ul.
Zaloge v lekarnah po vsej Avstriji.

POZOR!

Vsi deli zavoja so
opremljeni z

varstveno znamko

Edino slovensko narodno trgovsko-obrtno podjetje

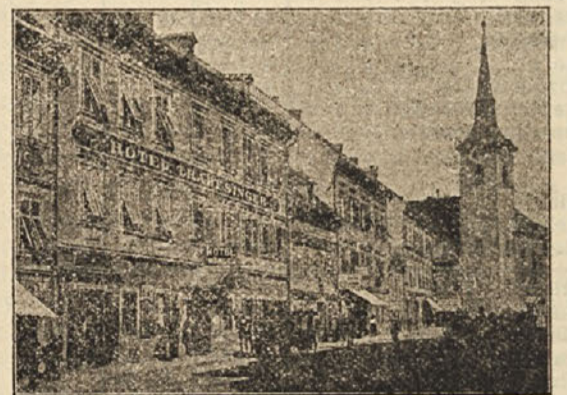
Hotel Trabesinger

v Celovcu, Velikovoška cesta št. 5.

Podpisani voditeljici hotela Trabe-
singer se vljudno priporočata vsem
velecejenim slovenskim in slovanskim
gostom-potnikom, ki prenočujejo ali za
več časa ostanejo v Celovcu. V hotelu se
dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni;
nudi se izborna kuhinja in zajamčeno
pristna in dobra vina iz Slovenskih
goric. Na razpolago je tudi kegljišče
poleg senčnatega vrta, pozimi toplo za-
kurjeno. V hotelu Trabesinger dobite
vsak dan, posebno pa ob sredah zvečer,
prijetno slovensko družbo. V poletnem
času pričakuje na kolodvoru gostov do-
mači omnibus. Slovenski potniki in ro-
doljubi, ustavljajte se samo v edini slo-
venski gostilni »Hotel Trabesinger« v Ce-
lovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporočata voditeljici hotela

Alojzija in Josipina Leon.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fondí okroglo K 1.000.000.—.

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davok
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzní izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitnalske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**